

Na osnovu člana 48. alineja 11. i člana 50. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u BiH („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 59/07 i 59/09), člana 6. tačka j) i člana 12. Statuta Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 86/09), direktor Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta uz saglasnost Upravnog odbora Agencije sa __. sjednice održane u Bannjaluci, __. __. ____ godine, donosi

**UPUTSTVO O IZMJENAMA UPUTSTVA O FORMI I SADRŽAJU DIPLOME I
DODATKA DIPLOME KOJU IZDAJU AKREDITIRANE VISOKOŠKOLSKE
USTANOVE**

Član 1.

U Uputstvu o formi i sadržaju diplome i dodatka diplome koju izdaju akreditirane visokoškolske ustanove („Službeni glasnik BiH“, broj 86/09) u članu 6. stav (1) iza riječi magistra dodaje se fleš i riječ mastera.

Član 2.

Briše se član 10. (Sadržaj dodatka diplome) i sada glasi:

**Član 10.
(Struktura dodatka diplomi)**

Svrha Dodatka diplomi je da obezbijedi dovoljno nezavisnih podataka kako bi se poboljšala međunarodna transparentnost i pošteno akademsko i profesionalno priznavanje kvalifikacija. Dizajniran je tako da pruži informacije o razini, vrsti, području, sadržaju i strukturi studijskog programa koje je sprovodila i uspješno završila osoba koja je navedena na prvobitnoj kvalifikaciji kojoj je dodatak priložen.

1 INFORMACIJE O VLASNIKU KVALIFIKACIJE

- 1.1 Prezime/na
- 1.2 Ime/na
- 1.3 Datum rođenja (dan / mjesec / godina)
- 1.4 Identifikacijski broj ili šifra studenta (ako je dostupan)

2 INFORMACIJE O IDENTIFIKACIJI KVALIFIKACIJE

- 2.1 Naziv kvalifikacije i dodjeljena titula (na izvornom jeziku)
- 2.2 Glavno područja/polja studija za kvalifikaciju
- 2.3 Naziv i status institucije koja dodjeljuje kvalifikaciju (na izvornom jeziku)
- 2.4 Naziv i status ustanove (ako se razlikuje od 2.3) (na izvornom jeziku)
- 2.5 Jezik/jezici na kojima su držana predavanja/ispiti

3 INFORMACIJE O NIVOU I TRAJANJU KVALIFIKACIJE

- 3.1 Nivo kvalifikacije
- 3.2 Službeno trajanje programa u kreditima (ECTS) i/ili godinama
- 3.3 Uslov(i) za pristup(anje)

4 INFORMACIJE O ZAVRŠENOM PROGRAMU I POSTIGNUTIM REZULTATIMA

- 4.1 Način studiranja:
- 4.2 Ishodi studijskog programa
- 4.3. Detalji programa, dobiveni pojedinačni krediti i dobiveni rezultati / ocjene: (ukoliko su ove informacije dostupne ovdje bi trebalo koristiti zvanični transkript)
- 4.4 Sistem ocjenjivanja i tabela raspodjele ocjena:
- 4.5 Ukupna kvalifikacija (na izvornom jeziku)

- 5 INFORMACIJE O FUNKCIJI KVALIFIKACIJE
 - 5.1 Pristup nastavku studiranja
 - 5.2 Pristup regulisanoj profesiji (po potrebi)

- 6 DODATNE INFORMACIJE
 - 6.1 Dodatne informacije
 - 6.2 Izvori dodatnih informacija

- 7 OVJERA DODATKA DIPLOMI
 - 7.1 Datum
 - 7.2 Ime i Potpis
 - 7.3 Funkcija
 - 7.4 Službeni pečat ili žig

- 8 INFORMACIJE O VISOKOM OBRAZOVANJU U BOSNI I HERCEGOVINI
 - 8.1 Pristup visokom obrazovanju
 - 8.2 Stepeni i kvalifikacije
 - 8.3 Bodovni sistem i ocjenjivanje

Član 3.

Briše se član 11. (Informacije o visokoškolskom sistemu) i sada glasi:

Član 11.

(Informacije o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini)

Informacije koje se unose u članu 10. stav 1. tačka 8. - Informacije o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini jedinstvene su za sve visokoškolske ustanove u Bosni i Hercegovini i kontinuirano, a najmanje jednom godišnje, utvrđuje ih Centar za informisanje i priznavanje dokumentata iz oblasti visokog obrazovanja i objavljuje na svojoj web stranici, odakle je preuzimaju visokoškolske ustanove prilikom izrade dodatka diplome.“

Član 4.

Iza člana 11. dodaje se novi član 12 koji glasi:

Član 12.

(Aneksi)

Sastavni dio Uputstva o formi i sadržaju diplome i dodatka diplome koju izdaju akreditirane visokoškolske ustanove su aneksi:

- (1) Aneks I: Opšti obrazac dodatka diplomu

- (2) Aneks II: Objašnjenja dodatka diplomi
- (3) Aneks III: Pojmovnik

Član 5.

Dosadašnji član 12. postaje član 13.

Član 6.

Dosadašnji član 13. postaje član 14. i glasi:

Član 14.
(Stupanje na snagu)

Ovo uputstvo stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u «Službenom listu Bosne i Hercegovine».

Broj:
Datum:

Direktor

Prof.dr Enes Hašić

ANEKS I: Opšti obrazac dodatka diplomi

DODATAK DIPLOMI

1. INFORMACIJE O VLASNIKU KVALIFIKACIJE	
<p>Prezime(na)</p> <p>1.1 <input style="width: 90%;" type="text"/></p> <p>Datum rođenja (dd/mm/gggg)</p> <p>1.3 <input style="width: 15%; height: 20px;" type="text"/> <input style="width: 15%; height: 20px;" type="text"/> <input style="width: 15%; height: 20px;" type="text"/></p>	<p>Ime(na)</p> <p>1.2 <input style="width: 90%;" type="text"/></p> <p>Identifikacijski broj / šifra studenta (ukoliko je dostupna)</p> <p>1.4 <input style="width: 90%;" type="text"/></p>
2. INFORMACIJE O IDENTIFIKACIJI KVALIFIKACIJE	
<p>Naziv kvalifikacije i dodjeljena titula (na izvornom jeziku)</p> <p>2.1 <input style="width: 90%;" type="text"/></p> <p>Naziv i status institucije koja dodjeljuje kvalifikaciju (na izvornom jeziku)</p> <p>2.3 <input style="width: 90%;" type="text"/></p> <p>Naziv i status ustanove (ukoliko se razlikuje od 2.3) (na izvornom jeziku)</p> <p>2.4 <input style="width: 90%;" type="text"/></p>	<p>Glavno/a područje/a studija za kvalifikaciju</p> <p>2.2 <input style="width: 90%; height: 80px;" type="text"/></p> <p>Jezik/jezici na kojima su držana predavanja / ispiti</p> <p>2.5 <input style="width: 90%;" type="text"/></p>
3. INFORMACIJE O NIVOU I TRAJANJU KVALIFIKACIJE	
<p>Nivo kvalifikacije</p> <p>3.1 <input style="width: 90%;" type="text"/></p> <p>Uslov(i) za pristup(anje)</p> <p>3.3 <input style="width: 90%; height: 25px;" type="text"/></p>	<p>Službeno trajanje programa u kreditima (ECTS) i/ili godinama</p> <p>3.2 <input style="width: 90%;" type="text"/></p>

4. INFORMACIJE O ZAVRŠENOM PROGRAMU I POSTIGNUTIM REZULTATIMA

4.1	Način studiranja <input type="text"/>	4.2	Ishodi studijskog programa <input type="text"/>
4.3	Detalji programa, dobiveni pojedinačni krediti/ocjene (ukoliko dostupno),koristiti zvanični transkript <input type="text"/>		
4.4	Sistem ocjenjivanja i tabela raspodjele ocjena <input type="text"/>	4.5	Ukupna klasifikacija kvalifikacija (na izvornom jeziku) <input type="text"/>

5. INFORMACIJE O FUNKCIJI KVALIFIKACIJE

5.1	Pristup nastavku srudiranja <input type="text"/>	5.2	Pristup regulisanoj profesiji (po potrebi) <input type="text"/>
-----	---	-----	--

6. DODATNE INFORMACIJE

6.1	Dodatne informacije <input type="text"/>	6.2	Izvori dodatnih informacija <input type="text"/>
-----	---	-----	---

7. OVJERA DODATKA DIPLOMI

7.1	Datum <input type="text"/>	7.2	Ime i Potpis <input type="text"/>
7.3	Funkcija <input type="text"/>	7.4	Službeni pečat ili žig <input type="text"/>

8. INFORMACIJE O VISOKOM OBRAZOVANJU U BOSNI I HERCEGOVINI

- 8.1. Pristup visokom obrazovanju
- 8.2. Stepeni kvalifikacije
- 8.3. Bodovni sistem i ocjenjivanje

ANEKS II: Objašnjenje dodatka diplomi

Navedeni brojevi se odnose na numerisane odjeljke u objašnjenju dodatka diplomi u svih osam poglavlja. Tamo gdje informacije nisu dostavljene treba objasniti zašto.

1 INFORMACIJE O VLASNIKU KVALIFIKACIJE

Svrha ovog odjeljka je da pruži informacije potrebne za jasno identifikovanje nosioca kvalifikacije.

1.1 Prezime/na:

1.1 Navedite puno prezime / prezimena.

1.2 Ime/na:

1.2 Uključite sva data prva imena.

1.3 Datum rođenja (dan / mjesec / godina):

1.3 Navesti dan, mjesec i godinu rođenja.

1.4 Identifikacijski broj ili šifra studenta (ako je dostupan):

1.4 Ovo bi trebalo identifikovati pojedinca kao studenta upisanog u instituciju na određenom programu koji je opisan u dodatku diplomi, npr. kroz lični kod učenika u bazi podataka institucije (broj indeksa).

2 INFORMACIJE O IDENTIFIKACIJI KVALIFIKACIJE

Svrha ovog odjeljka je da pruži informacije koje su neophodne za jasnu identifikaciju kvalifikacija i visokoškolske ustanove koje ih dodjeljuju.

2.1 Naziv kvalifikacije i dodijeljena titula (na izvornom jeziku):

2.1 Navedite puno ime kvalifikacije na izvornom jeziku (i) kako je navedeno u izvornoj kvalifikaciji (naziv kvalifikacije s diplome). Ako je kvalifikacija udružena/dupla ili je stečena u transnacionalnom ili prekograničnom obrazovnom aranžmanu, ovo treba navesti.

2.2 Glavno područje/a studija za kvalifikaciju:

2.2. Navesti glavna područja(e) studija (discipline) koje definišu glavnu predmetnu oblast(i) za kvalifikaciju, npr. „područje društvenih znanosti“, „područje prirodnih znanosti“, „područje humanističkih znanosti“...

2.3 Naziv i status institucije koja dodjeljuje kvalifikaciju/e (na originalnom jeziku):

2.3 Navesti naziv ustanove koja dodjeljuje kvalifikaciju na izvornom jeziku. Kada diplome zajednički izdaje dvije ili više institucija, treba navesti nazive institucija koje izdaju zajedničku diplomu. Status institucije se odnosi prije svega na to da li je uspješno prošao provjeru kvaliteta i / ili akreditaciju ili postupak, a to treba jasno naznačiti. Ako je dokazano da je nadležna Agencija za akreditaciju pratila Evropske standarde i smjernice ili slične standarde na drugim kontinentima, npr. putem registracije u EQAR i / ili članstvu u ENQA ili na drugi način, ovo treba pomenuti.

2.4 Naziv i status ustanove (ako se razlikuje od 2.3) administriracije studija (na izvornom jeziku):

2.4 Ovo se odnosi na instituciju koja je odgovorna da provodi program. Ovo je često, ali ne uvijek, ista institucija koja dodjeljuje kvalifikaciju (vidi 2.3 gore). Poznati su slučajevi u kojima visokoškolska ustanova daje pravo drugoj instituciji da provodi svoje programe i izdaje svoje kvalifikacije putem "franšize" ili neke vrste "potvrde", "pripadnosti" itd. U nekim slučajevima, kampus ogranka može biti smješten u drugoj zemlji. Ako je to slučaj, ovdje to treba navesti. Ako postoji razlika između ustanove koja

dodeljuje i institucije koja provodi program koji vodi do kvalifikacije, navedite status oba, vidi 2.3 gore.

2.5 Jezik/jezici instrukcije / ispita:

2.5 Navesti jezik(e) na kojim je kvalifikacija zvanično dostavljena i ispitana.

3 INFORMACIJE O NIVOU I TRAJANJU KVALIFIKACIJE/A

Svrha ovog odjeljka je da pruži informacije potrebne za jasno utvrđivanje nivoa kvalifikacije i opiše njeno/njihovo trajanje u godinama i/ili kreditima.

3.1 Nivo kvalifikacije:

3.1 Dati precizan nivo kvalifikacije i njeno mjesto u određenoj obrazovnoj strukturi i/ili u državnom okviru kvalifikacija, ukoliko je dostupan (upućuje se na informacije u tački 8). Takođe se treba pozvati na odgovarajući nivo u dva glavna sveobuhvatna kvalifikaciona okvira: QF-EHEA i / ili EQF, npr.

„prvi ciklus visokog obrazovanja, nivo 6 prema Osnovama kvalifikacijskog okvira u BiH i EQF, prvi ciklus QF-EHEA “

„drugi ciklus visokog obrazovanja, razina 7 prema Osnovama kvalifikacijskog okvira u BiH i EQF, drugi ciklus QF-EHEA “

„treći ciklus visokog obrazovanja, razina 8 prema Osnovama kvalifikacijskog okvira u BiH i /EQF, treći ciklus QF-EHEA“

3.2 Službeno trajanje programa u kreditima (ECTS) i / ili godinama:

3.2 Navesti ukupno potrebno gradivo kojima se student/i opterećuju i/ ili zvanično trajanje programa u godinama redovne studije. Opterećenje studenta treba opisati u vidu kredita, a treba navesti i kreditni sistem koji se koristi. Očekuje se da zemlje EHEA upućuju na Evropski transfer kredita i Sistem akumulacije (ECTS)¹, npr. 2 godine / 120 ECTS bodova.

3.3 Uslov(i) za pristup(anje)

3.3 Navesti kvalifikacije ili period studija potreban za pristup programu koji je opisan ovim dodatkom diplomi, npr. Matura (za pristup programu prvog stepena) ili diplomu (za pristup programu drugog stepena). Ovo je posebno važno kada su srednje studije preduslov za naznačenu kvalifikaciju.

4 INFORMACIJE O ZAVRŠENOM PROGRAMU I POSTIGNUTIM REZULTATIMA

Svrha ovog odjeljka je da detaljno opiše šta je nosilac kvalifikacije naučio u programu i nivo njegovog / njenog učinka.

4.1 Način studiranja:

4.1 Način studiranja se odnosi na način na koji se program sprovodi, npr. redovan, vanredan, e-učenje, učenje na daljinu itd.

4.2 Ishodi studijskog programa:

4.2. Navesti ishode učenja na razini studijskog programa, kako su definirani u nastavnom planu i programu studija. Ishodi učenja su temelj za priznavanje kvalifikacija, a odnose se na izjave o tome što diplomirani student zna ili može raditi, odnosno koja znanja, vještine i sposobnosti je stekao završetkom studija.

¹ http://ec.europa.eu/education/ects/users-guide/index_en.htm

Ishodi učenja treba da budu izraženi u sadašnjem vremenu, na primer: "Diplomant može analizirati trendove ponašanja potrošača i primijeniti ih na datom potrošačkom tržištu".

4.3 Detalji o programu, dobiveni pojedinačni krediti i dobivene ocjene: (ako su ove informacije dostupne u zvaničnom transkriptu ovdje ih treba navesti)

4.3 Navesti pojedinačne jedinice za sticanje kvalifikacije/a, dobiveni krediti i dobivene ocjene. Za institucije koje izdaju transkripte studija, dovoljno je uključiti transkript. Unosi bi trebali biti što potpuniji i u skladu sa onim što se normalno bilježi u dotičnoj instituciji. Ako je kvalifikacija zajednički stepen, navedite koji su dijelovi kvalifikacije ostvareni u kojoj partnerskoj instituciji. Slično tome, ukoliko je program studija uključivao obavezne/priznate aktivnosti učenja izvan univerziteta kao što su: period mobilnosti u inostranstvu, radno mjesto, volontiranje itd. ukazuju na koje su komponente kvalifikacije uspješno završene u kojoj partnerskoj instituciji/preduzeću i propisno priznate. To se može učiniti ili uključivanjem ovih specifičnih aktivnosti direktno u transkript sa njihovim izvornim naslovima ili povezivanjem na transparentan način sa pomenutim aktivnostima koje priznaju visokoškolske ustanove. Ako kvalifikacija uključuje disertaciju ili tezu, naznačite njegov naslov (ako je dostupan). Ako je ovaj odjeljak predug, može se uključiti u transkript zapisa.

4.4 Sistem ocjenjivanja i tabela raspodjele ocjena:

4.4 Navedite informacije o sistemu ocenjivanja i dobijene ocjene koje se odnose na kvalifikacije, npr: ocjene se kreću od mogućih 100%, a minimum za prolaznu ocjenu je 40%. Velike razlike u praksama ocenjivanja postoji unutar i između različitih visokoškolskih ustanova i zemalja. U cilju pružanja informacija o upotrebi ocjena u određenom kontekstu, trebala bi biti uključena i tabela raspodjele ocjena² koja se odnosi na kvalifikaciju u pitanju. Ako se koristi više od jednog sistema ocenjivanja, npr: u slučaju zajedničkog stepena, informacije se trebaju pružiti za sve sisteme koji se koriste za kvalifikaciju. Ako je ovaj odjeljak predug, može se uključiti u transkript zapisa.

4.5 Ukupna kvalifikacije (na izvornom jeziku):

4.5 Navesti ukupnu klasifikaciju za finalnu kvalifikaciju, prosječnu ocjenu, informacije o završnom / diplomskom radu (naziv, jezik, ime i prezime mentora, datum odbrane, ocjena s kojom je rad odbranjen)

5 INFORMACIJE O FUNKCIJI KVALIFIKACIJE

Svrha ovog odjeljka je da ilustruje/objasni kako se kvalifikacija može koristiti u akademske ili profesionalne svrhe.

5.1 Pristup nastavku studiranja:

5.1 Navesti ako u zemlji porijekla kvalifikacija obično pruža pristup daljim akademskim i/ili stručnim studijama, naročito dovodi do bilo kakvih specifičnih kvalifikacija ili nivoa studija, npr: pristup doktorskim studijama u zemlji ili instituciji. Ako je to slučaj, navedite ocjene ili standarde koji se moraju dobiti kako bi se omogućio napredak.

5.2 Pristup regulisanoj profesiji (po potrebi)

5.2 Navedite detalje o pravima na praksi ili profesionalnom nazivu, dodijeljenim nosiocu kvalifikacije, u skladu sa zakonodavstvom ili zahtjevima nadležnog organa. Navesti koji specifični pristup, ako ga ima, kvalifikacija daje u smislu ostvarivanja profesije (npr: kvalifikacija omogućava da vrši određenu profesiju ili da pristupi dodatnoj fazi profesionalne certifikacije, kao što je državni ispit ili odobrenje nadležnog organa).

² http://ec.europa.eu/education/ects/users-guide/index_en.htm

6 DODATNE INFORMACIJE

Svrha ovog odjeljka je da uključi bilo koje druge informacije koje se ne mogu uključiti u prethodne odjeljke i relevantne su za svrhu procjene prirode, nivoa i korištenja kvalifikacije.

6.1 Dodatne informacije:

6.1 Navesti pojedinačna dostignuća učenja stečena izvan programa i/ili sve dodatne informacije koje nisu gore navedene koje su certificovane od strane institucije i relevantne su za svrhu procjene prirode, nivoa i korištenja kvalifikacije. Na primjer: period mobilnosti u inostranstvu, priznavanje razdoblja studija na drugom studijskom programu, radno mjesto, dobrovoljni rad itd. za koji student nije primio kredite ili priznanje, ali koji ipak doprinosi ishodima učenja diplomaca.

6.2 Izvori dodatnih informacija:

6.2 Navesti sve dodatne korisne izvore informacija i reference gdje bi se mogle tražiti više detalja o kvalifikaciji, npr: odjeljenje u institucijama koje izdaju; Centar za informisanje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja BiH; Nacionalni informativni centri za akademsko priznavanje Evropske unije (NARIC); Vijeće Evrope / UNESCO Evropski nacionalni informativni centar za akademsko priznavanje i mobilnost (ENIC) i relevantni državni izvori.

7 OVJERA DODATKA DIPLOMI

Svrha ovog odjeljka je da potvrdi da je dodatak diplomi zvanično izdala institucija koja dodjeljuje kvalifikaciju.

7.1 Datum:

7.1 Datum izdavanja Dodatka diplomi. Ovo nije nužno isti dan kada je kvalifikacija dodijeljena.

7.2 Ime i Potpis:

7.2 Ime i potpis zvaničnika koji potvrđuje Dodatak diplomi.

7.3 Funkcija:

7.3 Službena funkcija certifikacionog lica.

7.4 Službeni pečat ili žig:

7.4. Službeni pečat ili pečat institucije koja obezbjeđuje autentičnost Dodatka diplomi.

8 INFORMACIJE O VISOKOM OBRAZOVANJU U BOSNI I HERCEGOVINI

Svrha ovog odjeljka je da pruži osnovne informacije o državnom sistemu visokog obrazovanja u okviru kojeg se kvalifikacija dodjeljuje.

Informacije o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini jedinstvene su za sve visokoškolske ustanove u Bosni i Hercegovini i kontinuirano, a najmanje jednom godišnje, utvrđuje ih Centar za informisanje i priznavanje dokumentata iz oblasti visokog obrazovanja i objavljuje na svojoj web stranici, odakle je preuzimaju visokoškolske ustanove prilikom izrade dodataka diplome.

ANEKS III: Pojmovnik

Definicije i upotreba termina variraju od zemlje do zemlje. Da bi se smanjila mogućnost nesporazuma, ovaj rječnik pokriva sve glavne pojmove koji se koriste u dokumentima u vezi sa inicijativom za Dodatak diplomi. Ona je djelimično zasnovana i u potpunosti u skladu sa definicijom koja se koristi u Lisabonskoj konvenciji iz 1997. godine o priznavanju kvalifikacija u vezi sa visokim obrazovanjem u evropskom regionu.

AKADEMSKO PRIZNANJE se odnosi na priznavanje predmeta, kvalifikacija ili diploma jedne (domaće ili strane) visokoškolske ustanove od strane drugog. Obično se to traži kao osnova za pristup novoj studiji u drugoj instituciji (kumulativno priznanje) ili kao priznanje kojim se dozvoljava neka vrsta izuzeća radi preispitivanja elemenata programa (prepoznavanje sa naprednim stanjem). Dodatni tip akademskog priznavanja je priznavanje studija koje se stečenog na drugim mestima u nekoj drugoj instituciji (priznavanjem zamjenom) koje zamjenjuju uporedivi period studiranja u matičnoj ustanovi (vidi PROFESIONALNO PRIZNANJE).

PRISTUP (visokom obrazovanju) odnosi se na pravo kvalifikovanih kandidata da se prijave i razmotre za prijem u visoko obrazovanje. Pristup se razlikuje od prijema, što se odnosi na stvarno učešće pojedinaca u programu visokog obrazovanja.

AKREDITACIJA je proces kojim jedna visokoškolska ustanova dobija nadležnost za dodjelu i / ili dobivanje priznanja svojih kvalifikacija od drugog nadležnog organa. Ovo može biti država, državna agencija ili druga domaća ili strana visokoškolska ustanova (vidi FRANCHISE).

PRIJAVA je akt ili sistem za omogućavanje kvalifikovanim kandidatima da studiraju u visokom obrazovanju u datoj instituciji i / ili datom programu.

PROCJENA i) (institucija ili programa) je proces uspostavljanja obrazovnog kvaliteta visokoškolske ustanove ili programa; ii) (od individualnih kvalifikacija) pismeno ocjenjivanje ili ocjenjivanje kvalifikacija pojedinca u inostranstvu od strane nadležnog organa; iii) (pojedinačnih studenata) stvarno testiranje sposobnosti i vještina učenika unutar programa (npr. ispitivanjem).

NAGRADA se koristi kao sinonim za kvalifikaciju.

TIJELO NADLEŽNO ZA PRIZNAVANJE je tijelo koje je zvanično zaduženo za donošenje obavezujućih odluka o priznavanju inostranih kvalifikacija.

KURS JEDINICA je dio programa studija koji je obično samostalan i procjenjuje se odvojeno. Kompletan studijski program se obično sastoji od nekoliko kurseva.

AKREDITIV je izraz koji se ponekad koristi za kvalifikaciju (vidi KVALIFIKACIJU).

EVALUATOR AKREDITIVA je pojedinac koji donosi sud o priznavanju inostranih kvalifikacija (vidi TIJELO NADLEŽNO ZA PRIZNAVANJE).

KREDITI su "valuta" koja daje mjeru ishoda učenja postignutih u određeno vreme na datom nivou. Obično se povezuju sa modularnim kursevima zasnovanim na kreditima (vidi ECTS).

PREPOZNAVANJE DE FACTO odnosi se na situacije neuređenog priznavanja u profesionalne svrhe, kao što je kada ne postoji nacionalna zakonska dozvola za obavljanje određene profesije ili je ista potrebna. Ovo je najproblematičniji prostor profesionalnog priznavanja (vidi PROFESIONALNO PRIZNAVANJE i PRIZNAVANJE).

PRIZNANJE DE JURE odnosi se na priznavanje prava na rad u određenoj zemlji u regulisanoj profesiji (npr. ljekara) u Evropskoj uniji ili Evropskom ekonomskom prostoru. Ove situacije podliježu različitim direktivama Evropske unije, pri čemu je državljanin u potpunosti kvalifikovan u jednoj državi članici, te on ili ona imaju pravo da obavljaju tu profesiju i da budu priznati kao profesionalci u drugoj državi članici (vidi REGULISANA PROFESIJA, PROFESIONALNO PRIZNAVANJE i PRIZNAVANJE).

DIPLOMA se odnosi na bilo koju formalno dodijeljenu kvalifikaciju/akreditiv. U nekim obrazovnim sistemima izraz se odnosi na određenu kategoriju ili vrstu kvalifikacije. Ovdje se ne koristi u ovom ograničenom smislu.

DUPLI/VIŠESTRIKI STEPENI Dvije ili više državnih diploma koje dodjeljuju visokoškolske ustanove koje nude zajednički program.

ECTS Evropski sistem prenosa bodova izražavaju obim učenja zasnovan na definiranim ishodima učenja i radim opterećenjem koje je povezano sa njima. 60 ECTS bodova se dodjeljuje ishodima učenja i pratećim radnim opterećenjem redovne akademske godine ili njenog ekvivalenta, koji obično obuhvata niz obrazovnih komponenti na koje se dodjeljuju krediti (na osnovu ishoda učenja i obima opterećenja). ECTS bodovi se generalno izražavaju u cijelim brojevima.

ENIC Evropski nacionalni centar informisanje o akademskom priznavanju i mobilnosti (Vijeće Evrope / UNESCO).

FRANŠIZA situacija u kojoj se institucija slaže da ovlasti drugu instituciju (na nacionalnom ili međunarodnom nivou) da provodi odobreni program, a obično zadržava sveukupnu kontrolu nad sadržajem programa, provođenjem, procjenom i osiguranjem kvaliteta. Međutim, postoje značajne varijacije u franšiznim odnosima.

OBLAST STUDIJA glavne discipline ili predmetne oblasti kvalifikacije.

TABELE DISTRIBUCIJE OCJENA pokazuju kako se postojeća nacionalna ili institucionalna skala koristi u ustanovi - bilo u otvorenom pristupu ili selektivnim sistemima - i omogućava poređenje sa statističkom raspodjelom ocjena u paralelnoj referentnoj grupi druge institucije. Oni predstavljaju statističku distribuciju pozitivnih ocjena (prolaz i iznad) dodijeljenih u svakom polju studija u određenoj instituciji.

VISOKO OBRAZOVANJE su sve vrste studija ili skupova kurseva (programa), obuka ili obuke za istraživanje na višem nivou koji priznaju nadležni organi kao pripadnici svog sistema visokog obrazovanja. Visoko obrazovanje se gradi na nivou kompetencija, znanja i vještina koje su generalno stečene kroz srednjoškolsko obrazovanje (vidi INSTITUCIJA VISOKOG OBRAZOVANJA i PROGRAM STUDIJA).

Visoko obrazovanje obično dolazi nakon srednjeg obrazovanja na vrijeme i obično se nudi kroz programe visokog obrazovanja u visokoškolskim ustanovama. Međutim, treba napomenuti da visokoškolske ustanove mogu dati kurseve studija koji nisu viši nivo obrazovanja. Nasuprot tome, institucije koje se ne smatraju pripadnicima sistema visokog obrazovanja mogu ponuditi neke programe visokog obrazovanja. Tačna definicija institucija visokog obrazovanja i visokoškolskih ustanova varira od zemlje do zemlje. Na primjer, u nekim zemljama se smatra da je sestra viša stručna sprema, dok se u drugim zemljama medicinska sestra smatra dijelom post-srednjeg obrazovanja bez visokog obrazovanja.

INSTITUCIJA VISOKOG OBRAZOVANJA je ustanova koja pruža visoko obrazovanje i koju nadležni organi priznaju kao pripadajući njenom sistemu visokog obrazovanja (vidi VIŠE OBRAZOVANJE i PROGRAM STUDIJA).

ZAJEDNIČKI STEPEN je jedinstveni dokument koji dodjeljuju visokoškolske ustanove koje nude zajednički program i koje su nacionalno prihvaćene kao priznata dodjela takvog zajedničkog programa.

ISHODI UČENJA su izjave onoga što pojedinac zna, razumije i može učiniti nakon završetka procesa učenja.

NIVO je mjesto kvalifikacije u sistemu visokog obrazovanja ili u Nacionalnom okviru kvalifikacija. Broj nivoa visokoškolskih kvalifikacija varira između zemalja i / ili vrsta visokog obrazovanja (vidi POKAZATELJI NIVOA).

POKAZATELJI NIVOA mogu da se kreću od svih opštih informacija o ulozi kvalifikacije do izuzetno detaljnih konkretnih izjava o prirodi, vještinama i kompetencijama vezanim za uspješno izvršenje dijelova ili cijeloj kvalifikaciji (vidi LEVEL).

LISABONSKA KONVENCIJA odnosi se na Konvenciju Vijeća Evrope / UNESCO-a o priznavanju kvalifikacija u oblasti visokog obrazovanja u evropskom prostoru usvojenu u Lisabonu aprila 1997. godine.

MODUL je poseban i koherentan blok akademskog gradiva. Dio je modularnog programa studija gdje je nastavni plan i program podijeljen na niz sličnih dimenzija.

NARIC predstavlja Nacionalni informativni centar za akademsko priznavanje (Evropska unija i evropska ekonomska oblast). Neki NARIC također imaju odgovornost za profesionalno priznavanje.

PROFESIONALNO PRIZNAVANJE se odnosi na pravo na praksu i na profesionalni status koji je dodijeljen nosiocu kvalifikacije. U Evropskoj uniji priznavanje za profesionalne svrhe je definisano kao pravni akt kojim nadležni organ u državi članici domaćinu priznaje da kvalifikacije koje dobije podnosilac zahtjeva u drugoj državi članici odgovaraju za vršenje profesionalne djelatnosti na svojoj teritoriji čija praksa zakonski regulisana (vidi REGULISANA PROFESIJA, PRIZNAVANJE DE JURE, PREPOZNAVANJE DE FACTO I PRIZNAVANJE).

PROGRAM STUDIJA je skup jedinica kurseva, čije se razne komponente dopunjuju i grade jedna na drugu kako bi studenti stekli visoku školsku spremu (vidi VISOKO OBRAZOVANJE, INSTITUCIJA VISOKOG OBRAZOVANJA i KURS). 'Program' također označava

akademska polja studija i zahtjeve koji kolektivno definiraju kvalifikaciju (vidi OBRAZAC STUDIJA).

KVALIFIKACIJA i) visokoškolska kvalifikacija: bilo koji stepen, diploma ili drugi certifikat izdat od strane nadležnog organa koji potvrđuje uspješan završetak programa visokog obrazovanja; ii) kvalifikacije koje omogućavaju pristup visokom obrazovanju: svaka diploma ili drugi certifikat izdat od strane nadležnog organa koji potvrđuje uspješan završetak obrazovnog programa i daje nosiocu kvalifikacije pravo da se razmotri za prijem u višu školu (vidi VISOKO OBRAZOVANJE, VIŠA INSTITUCIJA OBRAZOVANJA i PROGRAM STUDIJA) ; generički termin koji se odnosi na široku raznolikost visokoškolskih kvalifikacija na različitim nivoima i različitim zemalja.

OSIGURANJE KVALITETA se odnosi na interne i eksterne procese kojima se održava kvalitet akademskih odredbi.

PRIZNAVANJE; formalno priznanje od strane nadležnog organa vrijednosti inostrane obrazovne kvalifikacije u cilju pristupa obrazovnim i/ili aktivnostima zapošljavanja. Procjena individualnih kvalifikacija. Takva procjena može biti bilo koja vrsta izjave o vrijednosti (u ovom slučaju) inostrane kvalifikacije. Priznavanje se odnosi na službenu izjavu od strane nadležnog autoriteta za priznavanje koji priznaje vrijednost predmetne kvalifikacije i ukazuje na posljedice tog priznanja za nosioca kvalifikacije. Na primjer, kvalifikacija se može priznati u svrhu daljeg studiranja na određenom nivou (akademsko priznanje) ili za korištenje naziva, ili za zapošljavanje (profesionalno priznavanje). Priznanje se može odnositi i na akreditaciju visokoškolske ustanove od strane drugog organa (vidi AKREDITACIJU).

REGULISANA PROFESIJA se odnosi na profesije čija je praksa na neki način regulisana zakonskim ili administrativnim pravilima. Data profesija može se regulisati u jednoj zemlji, a ne u drugoj (vidi DE JURE PRIZNANJE).

TRANSKRIPT predstavlja službeni zapisnik ili pregled napredovanja i postignuća studenta. Mnogi obrazovni sistemi zasnovani na kreditima koriste detaljne transkripte koji prikazuju kredite i ocjene (npr. ECTS transkript zapisa).